

STÖLDER PÅ ENTREPRENADOMRÅDET – VEM BÄR RISKEN?

Entreprenader drabbas fortfarande i stor utsträckning av stöld och under sommaren kan utsattheten öka. Utöver den praktiska olägenheten väcker stölderna en viktig fråga: Vem ska egentligen stå den ekonomiska risken när material eller utrustning försvinner från arbetsplatsen?

Standardavtalen AB 04 och ABT 06 innehåller regler om hur risken för skador och stöld på entreprenaden fördelas mellan beställare och entreprenör. Huvudregeln är att entreprenören står risken fram till dess att entreprenaden är avlämnad – men det finns undantag. I praktiken får försäkringsskyddet stor betydelse för vem som slutligen får bära den ekonomiska förlusten.

Huvudregeln – entreprenören står risken fram till slutbesiktning

Av AB 04 och ABT 06 kap. 5 § 1 framgår att entreprenören svarar för skador på ej avlämnad del av entreprenaden under hela entreprenadtiden – det vill säga fram till dess att entreprenaden godkännts vid slutbesiktning. Ansvaret gäller oavsett om skadan orsakats av entreprenören själv eller av en utomstående, till exempel genom stöld eller skadegörelse på arbetsplatsen.

Bestämmelsen är en riskfördelningsregel och innebär att den som utför ett arbete som utgångspunkt står risken för arbetet till dess att det är slutfört. Risken flyttas över till beställaren endast i särskilt angivna situationer.

Praktiskt innebär detta att en stöld av byggmaterial eller utrustning som sker innan slutbesiktning normalt faller på entreprenören. Det är entreprenören som har rådigheten och kontrollen över arbetsplatsen och det oavslutade arbetet, och som därför bär den ekonomiska förlusten om godset försvinner – oavsett om entreprenören själv varit vårdslös eller inte.

Undantag – när skadan eller stölden beror på beställaren, krig, uppror, naturkatastrof eller liknande händelse samt förtida ibruktagande

Entreprenören ansvarar inte för skada eller stöld på entreprenaden som beror på beställaren, eller på krig, uppror, naturkatastrof eller därmed jämförlig omständighet.

Undantaget för skada eller stöld orsakad av krig, uppror, terrorhandling, naturkatastrof eller liknande händelse är av naturliga skäl ovanligt och det gäller inte för entreprenörens egna hjälpmedel. Undantaget tolkas restriktivt och tar – när det är beställaren som ansvarar – i första hand sikte på situationer där beställarens eget agerande, eller underlåtenhet att agera, är den faktiska orsaken till skadan eller stölden. Ansvaret flyttas över endast om beställaren – eller någon denne svarar för, till exempel en sidoentreprenör, hyresgäst eller konsult – genom eget agerande direkt orsakat eller möjliggjort skadan eller stölden. Ansvaret gäller på samma sätt för en generalentreprenör i förhållande till underentreprenör.

Ett närliggande undantag gäller om beställaren i förtid tagit en del av entreprenaden i bruk. Då kan risken för just den delen ha gått över på beställaren om det är brukandet som orsakat skadan eller möjliggjort stölden. I samband med ett förtida ibruktagande finns det därför anledning att även överväga vilka konsekvenser detta får för försäkringsskyddet.

Försäkring – det praktiska skyddet mot stöldrisken

Eftersom entreprenören som huvudregel står risken för stöld fram till slutbesiktning är det avgörande att entreprenörens försäkring faktiskt täcker detta.

Enligt AB 04 kap. 5 § 22 respektive ABT 06 kap. 5 § 23 ska entreprenören, om inte annat avtalats, ha en allriskförsäkring för skador på entreprenaden. Försäkringen ska gälla under entreprenadtiden och avse minst värdet av utförda arbeten samt på arbetsområdet befintligt material och varor avsedda för entreprenaden. Är beställaren byggherre ska denne vara medförsäkrad.

Tjuven kan vara skadeståndsskyldig – men det löser sällan problemet

RisKFördelningen enligt AB 04 och ABT 06 avgör bara förhållandet mellan beställare och entreprenör. Den som faktiskt har begått stölden har ett självständigt skadeståndsansvar mot den drabbade parten enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler.

Att driva in ersättning direkt från gärningspersonen är dock i praktiken sällan en fullgod lösning. Gärningspersonen är många gånger okänd eller saknar möjlighet att betala. Därför är det avtalsmässiga och försäkringsmässiga skyddet det som i realiteten avgör vem som får bära den ekonomiska förlusten.

Det här bör du göra

Oavsett om du är beställare eller entreprenör finns det konkreta åtgärder som bör vidtas för att stärka din position om en stöld inträffar:

- Se över försäkringsskyddet – Kontrollera att entreprenörens allriskförsäkring täcker material och utrustning på arbetsområdet till fullt värde, och att beställaren är medförsäkrad när så krävs.
- Dokumentera skador och avvikelser löpande – Anteckna och meddela motparten skriftligen om stöld eller skadegörelse så snart den upptäcks, särskilt om ni anser att händelsen beror på beställaren.
- Anmäl det inträffade till försäkringsbolaget omgående – För att inte riskera att underlåta att uppfylla försäkringsvillkoren och därmed äventyra rätten till ersättning bör skadan anmälas omgående till försäkringsbolaget.
- Polisanmäl och bevara underlag – En polisanmälan och dokumentation av det stulna godsets värde, ålder och skick underlättar både försäkringsärendet och en eventuell skadeståndstalan mot gärningspersonen.

Kontakta oss vid frågor

Har du frågor om ansvar, riskfördelning eller försäkringsskydd vid stölder under en pågående entreprenad?
Välkommen att kontakta:

Jennie Karlsson
Advokatfirman Lindahl
Senior Associate | Advokat
jennie.karlsson@lindahl.se
+46 72 357 14 05